

आवारितं आचीर्णं ॥ ७ ॥ अगम्यं अप्राप्यं अन्यैः प्राकृतैः ॥ ८ ॥ अनंतकल्पं अनंतो विष्णुराकाशो वाततर्षण्यूनं बहुगुणाढ्यत्वाद् इति प्रमाणत्वाच्च ईषदसमाप्तौ कल्पः उद्दिष्टं उच्चं ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ कलश इव कलशो मंथनाधारत्वात् उदधिः समुद्रः कलशोदधिः क्षीरसमुद्र इति केचित् कलाः पाषाणमयाः पर्वतामैनाकादयः शेरतेऽस्मिन्नितिकलशः समुद्रः स च उदधिः उदकानि धीयन्ते स्मिन्नितियोगात् जलसमुद्र इत्यर्थः विशेषणं विशेष्येण बहुलमिति समासः कलशब्दोदधिद्वयोलाटेषु क्षोभ्यतां कलशः सर्वैरिति वाक्यशेषात् आर्यप्रसिद्ध्याभावे म्लेच्छप्रसिद्ध्याप्यर्थनिर्णयाभ्युपगमात् ॥ १२ ॥ वेत्स्यध्वं लप्स्यध्वं

व्यालैरावारितं घोरैर्दिव्यौषधिविदीपितं ॥ नाकमावृत्य तिष्ठन्तमुच्छ्रयेण महागिरिं ॥ ७ ॥ अगम्यं मनसाऽप्यन्यैर्न दीदृक्ष्य समन्वितं ॥ नानापतगसंघैश्च नादितं सुमनोहरैः ॥ ८ ॥ तस्य शृंगमुपारुह्य बहुरत्नाचितं शुभं ॥ अनंतकल्पमुद्दिष्टं सुराः सर्वे महौजसः ॥ ९ ॥ ते मंत्रयितुमारब्धास्तत्रासीनादिवौकसः ॥ अमृतायसमागम्य तपोनियमसंयुताः ॥ १० ॥ तत्र नारायणो देवो ब्रह्माणमिदमब्रवीत् ॥ चिंतयत्सु सुरेष्वेवं मंत्रयत्सु च सर्वशः ॥ ११ ॥ देवैरसुरसंघैश्च मथ्यतां कलशोदधिः ॥ भविष्यत्यमृतं तत्र मथ्यमाने महोदधौ ॥ १२ ॥ सर्वौषधीः समावाप्य सर्वरत्नानि चैव ह ॥ मंथध्वमुदधिं देवा वेत्स्यध्वममृतं ततः ॥ १३ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि आस्तीकपर्वणि अमृतमंथने सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ ॥ १८ ॥ सौतिरुवाच ततोऽभ्रशिखराकारैर्गिरिशृंगैरलंकृतं ॥ मंदरं पर्वतवरं लताजालसमाकुलं ॥ १ ॥ नानाविहंगसंघुष्टं नानादंष्ट्रिसमाकुलं ॥ किन्नरैरप्सरोग्भिश्च देवैरपि च सेवितं ॥ २ ॥ एकादशसहस्राण्योजनानां समुच्छ्रितं ॥ अधोभूमेः सहस्रेषु तावत्स्वेव प्रतिष्ठितं ॥ ३ ॥ तमुद्धर्तुमशक्ता वै सर्वे देवगणास्तदा ॥ विष्णुमासीनमभ्येत्य ब्रह्माणं चेदमब्रुवन् ॥ ४ ॥ भवं तावत्तु कुर्वीतां बुद्धिनैः श्रेयसीपरां ॥ मंदरोद्धरणे यत्नः क्रियतां च हिताय नः ॥ ५ ॥ सौतिरुवाच तथेति चाब्रवीद्विष्णुर्ब्रह्मणा सह भार्गव ॥ अचोदयदमेयात्मा फणींद्रपद्यलोचनः ॥ ६ ॥ ततोऽनंतः समुत्थाय ब्रह्मणा परिचोदितः ॥ नारायणेन चाप्युक्तस्तस्मिन्कर्मणि वीर्यवान् ॥ ७ ॥ अथ पर्वतराजानं तमनंतो महाबलः ॥ उज्जहार बलाद्ब्रह्मन् सवनं सवनौकसं ॥ ८ ॥ ततस्तेन सुराः सार्धं समुद्रमुपतस्थिरे ॥ तमूचुरमृतस्यार्थं निर्मथिष्यामहे जलं ॥ ९ ॥ अपां पतिरथोवाच ममाप्यंशो भवेत्ततः ॥ सोढाऽस्मि विपुलं मर्दं मंदरभ्रमणादिति ॥ १० ॥

॥ १३ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकण्ठोये भारतभावदीपे सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ तत इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ अनंतः शेषः ॥ ७ ॥ पर्वतराजानं अनित्यत्वात् समासात् तदृचं सवनं सूतेनेनेति अमृतप्रसवसाधनं वनैः सहितं वा ॥ ८ ॥ तेन पर्वतश्रुतानेन तं समुद्रमूषुः जलं तवेति शेषः ॥ ९ ॥ १० ॥